

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 365/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Földesom, Domašská 11, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 118/2019 a jeho uznesením z 21. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných

práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 118/2019 a jeho uznesením z 21. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 30 PP 35/2014 z 13. mája 2014 bol sťažovateľ podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 1 T 202/2008 z 28. mája 2009 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 1 T 202/2008 z 13. októbra 2011 podľa § 187 ods. 1 písm. d) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, a to v trvaní 2 rokov nepodmienečne, ktorý naposledy vykonával v minimálnom stupni stráženia, s určením skúšobnej doby v trvaní 3 rokov.

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 30 PP 35/2014 zo 16. apríla 2019 bolo rozhodnuté, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe stanovenej uznesením okresného súdu sp. zn. 30 PP 35/2014 z 13. mája 2014 neosvedčil a vykoná zvyšok trestu odňatia slobody v trvaní 5 mesiacov a 17 dní.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu zo 16. apríla 2019 sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením krajského súdu zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že sudca JUDr. Martin Žovinec ako člen senátu krajského súdu v rozpore s § 31 ods. 4 Trestného poriadku rozhodol vo veci sťažovateľa, keďže už predtým ako člen senátu okresného súdu rozhodol o podmiennečnom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody.

6. Podľa názoru sťažovateľa *«sudca JUDr. Martin Žovinec rozhodoval vo veci na súde prvého aj druhého stupňa, pričom... mal byť z rozhodovania vo veci ako sudca na súde*

vyššieho stupňa „ vylúčený“ je zjavné, že súd na vyššom stupni rozhodoval... v nezákonnom zložení. Táto objektívna a právne relevantná právna skutočnosť vyplývajúca z priamo zo zákona(*ex lege*) poukazom na skutkový a právny stav vo veci sťažovateľa zakladá porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... A taktiež zakladá namietaná objektívna právna skutočnosť porušenia práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a jeho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1, ods. 4 a Čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.».

7. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 uvedených základných práv napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ ďalej žiada zrušiť napadnuté uznesenie krajského súdu a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľ domáha aj priznania náhrady trov právneho zastúpenia v sume 375,24 €.

8. Sťažovateľ tiež navrhol odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 30 PP 35/2014 zo 16. apríla 2019 až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu, že „sa jedná o naliehavú vec prihliadnutím na povahu veci a na to, že každé obmedzenie práva na osobnú slobodu predstavuje hrozbu závažnej ujmy na právach osoby, ktorej sa takýto zásah týka, a v prípade neskoršieho zrušenia podkladu takéhoto obmedzia z dôvodu jeho nezákonnosti ide už o ťažko napravitelnú ujmu v osobnostnej sfére osoby, do práv ktorej bolo zasiahnuté takýmto nezákonným a ústavne nekomfortným spôsobom, namietaným rozhodnutím súdu.“.

II.

Relevantná právna úprava a východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

13. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediálny úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

19. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inšinciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

20. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich postupom alebo rozhodnutím došlo fakticky k odňatiu možnosti domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (II. ÚS 8/01) alebo ak by bolo rozhodnutie všeobecného súdu zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.),

prípadne, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05).

21. Úlohou ústavného súdu je teda dohliadať iba na zlučiteľnosť účinkov výkonu právomoci všeobecných súdov so základnými právami garantovanými prostredníctvom ústavy a medzinárodných zmlúv. Ak je postup všeobecného súdu v konkrétnej veci ústavne konformný a v súlade so zákonom a jeho rozhodnutie je preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti, ústavný súd nemá dôvod zasahovať do výkonu jeho právomoci a vyslovovať porušenie základných práv (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

22. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

23. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal, že členom senátu krajského súdu ako súdu sťažnostného, ktorý rozhodol napadnutým uznesením, bol sudca JUDr. Martin

Žovinec, ktorý predtým rozhodol ako člen senátu okresného súdu aj o podmieničnom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody (bližšie pozri bod 5).

24. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie na určitom súde, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06). Zákonným sudcom je teda sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má vo veci konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01), a ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06); ako aj sudca, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 a nasl. Trestného poriadku alebo pre iné ďalšie dôvody (II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

25. Ústavný súd poukazuje na v súdnej praxi, ako aj v právnej teórii všeobecne akceptovaný právny názor, že dôvod na vylúčenie sudcu z rozhodovania na súde vyššieho stupňa v zmysle už citovanej prvej vety § 31 ods. 2 Trestného poriadku môže byť naplnený len v prípade, ak sudca súdu vyššieho stupňa v konkrétnom prípade rozhodoval ako sudca súdu nižšieho stupňa vo veci samej, teda o vine či nevine obvineného, nie však v prípade, ak rozhodoval ako sudca pre prípravné konanie o zaist'ovacích procesných úkonoch (III. ÚS 632/2016, uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tost 37/2010, sp. zn. 4 Tost 31/2014) alebo ak rozhodoval o schválení dohody o vine a treste spoluobvineného v tej istej trestnej veci (stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Tpj 11/2017 z 5. apríla 2017 a § 31 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. januára 2019).

26. To isté platí aj v tomto prípade, keď sudca JUDr. Martin Žovinec rozhodoval o žiadosti sťažovateľa o podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a následne už ako sudca súdu vyššieho stupňa rozhodoval o riadnom opravnom prostriedku

proti rozhodnutiu okresného súdu o neosvedčení sa sťažovateľa v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia. Sudca JUDr. Martin Žovinec totiž nepreskúmaval svoje vlastné rozhodnutie, ale rozhodoval o inej právnej otázke na základe okolností, ktoré nastali po podmiennečnom prepustení sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody.

27. Skutočnosť, že sudca JUDr. Martin Žovinec rozhodoval ako člen senátu sťažnostného súdu v konaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu zo 16. apríla 2019, teda nezakladala dôvod na jeho vylúčenie z rozhodovania v tejto veci, ako tvrdí sťažovateľ. A to aj preto, že okolnosti podstatné pre rozhodnutie o neosvedčení sa sťažovateľa, zohľadňujúc spôsob jeho života počas doby plynutia skúšobnej doby, z ktorých okresný súd, resp. krajský súd ako súd sťažnostný vychádzali, boli odlišné od okolností rozhodných pre jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Z uvedeného vyplýva absencia konfliktu s § 31 ods. 4 Trestného poriadku a jeho ústavne konformným výkladom.

28. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že medzi sťažovateľom označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a postupom krajského súdu v napadnutom konaní a tiež jeho napadnutým rozhodnutím neexistuje príčinná súvislosť, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. V prípade namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na to, že tento článok sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014). Článok 6 dohovoru sa preto zásadne nevzťahuje na vykonávacie konanie a na mnohé rozhodnutia v ňom urobené [napr. podmiennečné prepustenie, nariadenie výkonu podmiennečne odloženého trestu, zaradenie odsúdeného do určitej kategórie alebo do určitého ústavu, konanie o milosti atď. (REPÍK, B. *Ludské práva v súdnom konaní*. Bratislava : MANZ, 1999, s. 62 – 63.)]. V dôsledku uvedeného je ústavná sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti tiež zjavne neopodstatnená,

a preto ju ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde opätovne odmietol.

30. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa vrátane návrhu uvedeného v bode 8 v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu